ylilääkäri Sara Launio

17.10.2024

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 21.10.2024

HE 134/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 51a ja 51b §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 10 a ja 10 b §:n muuttamisesta

THL kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä budjettilaiksi hoitoon pääsyn määräajoista. Esitykseen liittyy hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitukseen kohdistuva noin 95 miljoonan euron säästötavoite.

THL näkee, että tehtyyn esitykseen liittyy selkeitä riskejä perustuen lausuntopalautteessakin laajasti jaettuihin näkemyksiin säästöjen epävarmuudesta, uhasta perusoikeuksien toteutumiselle ja kansalaisten yhdenvertaisuudelle.

Esitys heikentää kansalaisten yhdenvertaisuutta. Kansainvälisesti hoitoon pääsyn lähtökohta perusterveydenhuollossa on terveysongelman ratkaisu samana päivänä. Tämä yleinen periaate toteutuu pääsääntöisesti myös suomalaisessa terveydenhuollossa niin yleisen sairausvakuutuksen (kelakorvatut käynnit) kuin työterveyshuollon sairausvastaanoton osalta. Hyvinvointialueiden järjestämän terveydenhuollon palveluiden piirissä olevan väestön osalta hoitotakuun säätäminen 7–14 vuorokauteen on johtanut hoitoon pääsyn paranemiseen.

Esitykseen liitetyt säästötavoitteet luovat oikeutuksen hyvinvointialueiden perusterveydenhuollon budjettiosuuden leikkaamiseen. Toiminnalliset muutokset, joilla näitä säästöjä voidaan kompensoida, ovat rajallisia. Riski henkilöstövähennyksiin perusterveydenhuollossa on todellinen. Hoitajan tekemän hoidontarpeen arvion rooli tulee todennäköisimmin edelleen korostumaan. On lisäksi todennäköistä, että hoitoon pääsyn piteneminen heijastuu palvelujen epätarkoituksenmukaisena käyttönä muun muassa päivystyspalveluissa.

ylilääkäri Sara Launio 17.10.2024

Esitys lisäisi valvonta, tilastointi- ja raportointivelvoitteita pysyvästi. Esitykseen sisältyy lisäksi merkittäviä muutoskustannuksia niin THL:n kuin hyvinvointialueiden tilastointivelvoitteen osalta.

Alle 23- vuotiaitten osalta sääntelyn jääminen ennalleen on silti kannatettava asia, joskin tähän liittyvä positiivinen diskriminaatio luo selkeän haasteen päivittäisjohtamiseen.

Palvelujärjestelmän kehittämisen kannalta tempoileva säätely on haaste. THL kannattaa perusterveydenhuollon toimia, jotka tukevat hoidon jatkuvuuteen panostamista hoidon saatavuuden rinnalla. Perusterveydenhuollon hoidon jatkuvuuden vaikuttavuudesta on vahvaa tutkimusnäyttöä ja se muun muassa vähentää pitkällä aikavälillä terveyspalveluiden käyttöä, lisää potilasturvallisuutta sekä vähentää terveydenhuollon kokonaiskustannuksia. Hoidon jatkuvuuteen tehtävät panostukset tukevat pitkällä aikavälillä julkisen talouden kestävyyttä.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo